

בס"ד. ש"פ פקודי, פרשת שקלים, מבה"ח וער"ח אדר"שני, ה'תשכ"ז
(הנחה בלתי מוגה)

כי תשא את ראש בני ישראל גו'¹, הנה בתיבת תשא יש ב' פירושים, הא', מלשון מנין², והב', מלשון הרמה³, כמובן גם ממארז"ל⁴ אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע, במה תרום קרן ישראל, אמר לו בכי תשא. ולכאורה, ב' פירושים אלו הם הפכיים⁵, כי, ענין המנין שייך רק כאשר הדבר נשאר במציאותו, במדידה והגבלה, כמו שהי' קודם המנין, ובלאה"כ לא שייך ענין המנין. ואילו ענין ההרמה הוא שיוצא ממקומו, וכיון שמקום הו"ע של מדידה והגבלה, הרי ענין ההרמה הוא שנעשה למעלה ממדידה והגבלה, ואז לא שייך בו ענין המספר שכל ענינו הוא מדידה והגבלה.

ב) ולהבין זה צריך להקדים תחילה ביאור ענין המספר⁶, דלכאורה אינו מובן, כפי שהקשה השל"ה⁷ ממה שאמרו רז"ל⁸ אין הברכה מצוי' לא כו' בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין, וא"כ, מהי המעלה בענין המספר, שעז"נ כי תשא וגו', ועד לסיום הענין, שעיי"ז נעשה הענין דלכפר על נפשותיכם⁹. אך הענין הוא, כמבואר בשל"ה⁷, שיש שני עניני מספר, המספר של עניני עוה"ז שהוא חומרי, וזה המספר אינו טוב, כי מאחר שנספר כל פרט לבדו אז הוא פירווד כו', וגם מורה שיש לו קץ ותכלית כו', אמנם המספר של השגת עוה"ב זה המספר בלתי מספר ואין לו קץ וסוף ותכלית כו', ומבאר¹⁰, שזהו שאמרו רז"ל פ"ק דביצה¹¹ כל שדרכו לימנות שנינו (שזהו המספר דעוה"ז) או את שדרכו למנות שנינו (שזהו המספר דעוה"ב), דאת שדרכו למנות הו"ע נעלה יותר מכל שדרכו למנות, שהרי גבי כל שדרכו למנות יש פלוגתא אם הוי דבר חשוב שלא בטיל, משא"כ גבי את שדרכו למנות, הרי לכו"ע לא בטיל.

(1) ר"פ תשא.
(2) ראה פרש"י ופי' ראב"ע הקצר עה"פ.
(3) ראה גם אוה"ת תשא ע' א'תתכז. ע'
(4) א'תתלח. ועוד.
(5) ב"ב יו"ד, ב.
(6) ראה גם רד"ה זה יתנו תשל"ז.
(7) א'תתכח ואילך. וראה גם המשך תער"ב ח"א
ע' קעא ואילך.
(8) תענית ח, סע"ב. ב"מ מב, א.
(9) תשא שם, טו.
(10) שם שמת, ב.
(11) ג, ב.

אך צריך להבין, דלכאורה, הרי מצינו שיש מעלה בבחי' כל, כמ"ש¹² כי כל בשמים ובארץ, ותרגם דאחיד בשמיא ובארעא, דכל הוא ספירת היסוד¹³ שמקשר ומחבר כו', וא"כ, הרי בחי' כל היא למעלה מבחי' את דקאי על ספירת המלכות¹⁴. ויובן הענין ע"פ מ"ש¹⁵ יוצר אור גו' ובורא רע, ואיתא בגמרא¹⁶ כתיב רע וקרין (בברכת יוצר: ובורא את) הכל, לישנא מעליא, ונמצא, שכינו את הרע בשם כל, שזהו לישנא מעליא רק ביחס לרע, והיינו שבחי' כל כולל את כל הענינים, גם קליפת נוגה, ואפילו למטה מזה כו'. ועז"נ¹⁷ יראו מהוי' כל הארץ, שגם אלו שהם בבחי' כל (כל הארץ) יראו מהוי', אלא שזו היא מדריגה תחתונה ביראה. ויש מדריגה נעלית יותר, שזהו מ"ש¹⁸ יראו את הוי', היינו, להיות בבחי' את הטפל¹⁹ לשם הוי', שלא יהי' לו שום רצון בפ"ע כלל. ועפ"ז מובן החילוק בין את שדרכו למנות וכל שדרכו למנות, שאת שדרכו למנות, עם היותו בבחי' מספר, הרי הוא בבחי' ביטול לגמרי, את הטפל ממש, ולכן ממספר זה אין שום יניקה לחיצונים, ואדרבה, שגם בבחי' המספר נמשכת ברכה עצומה כמו בבחי' אשר לא יספר²⁰. משא"כ כל שדרכו למנות, כיון שאינו בטל לגמרי אלא הוא בבחי' מציאות, הרי מזה יכול להשתלשל גם ענין הפכי כו', שזהו גם מה שאמרו אין הברכה שורה בדבר המנוי, אלא בדבר הסמוי מן העין, כי בדבר המנוי יש יניקה לבחי' רע עין כו'²¹.

ג) אמנם מצינו לפעמים שגם בדבר המנוי, שאינו סמוי מן העין, שמצד עצמו שייך שתהי' בו יניקה לבחי' רע עין, מ"מ, לא תשלוט בו עינא בישא (בחי' רע עין), כמארז"ל²² שזרעא דיוסף לא שלטא בי' עינא בישא, כמ"ש²³ וידגו לרוב בקרב הארץ, מה דגים שבים אין עין הרע שולטת בהם, אף זרעו של יוסף אין עין הרע שולטת בהם. והענין בזה, דהנה ידוע²⁴ במעלת יוסף על השבטים והאבות, שכאשר יוסף עשה כלי ולבוש בדרך הטבע (שביקש משר המשקים שיזכירוהו לפני פרעה), הי' זה ענין של חסרון, ועד שנענש על זה²⁵, משא"כ ביעקב, הרי מצינו

12) דברי הימים א כט, יא.
 13) ראה זח"א יז, א. לא, א. ובכ"מ.
 14) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"א.
 15) ישעי' מה, ז.
 16) ברכות יא, ריש ע"ב.
 17) תהלים לג, ח. וראה לקו"ת במדבר יג, ב.
 18) שם לד, יו"ד.
 19) סוכה ו, סע"א. ב"ק פב, א.
 20) וישלח לב, יג. הושע ב, א.
 21) מא"א ע, יד.
 22) ברכות כ, א. וש"נ.
 23) ויחי מח, טז.
 24) ראה סה"מ עזר"ת ס"ע קב ואילך.
 25) ראה ב"ר פפ"ט, ג. פרש"י וישב מ, כג.

שעשה כלי ולבוש בדרך הטבע, כמו בענין המקלות²⁶ וכיו"ב, ואעפ"כ לא נחשב זה לחסרון אצלו, והיינו, לפי שמדריגת יוסף היתה למעלה ממדריגת יעקב, למעלה מעולם האצילות, ולגבי מדריגה נעלית זו הנה גם ענין של עשיית כלי ולבוש בדרך הטבע נחשב לחסרון כו'. ומצד גודל מעלת יוסף, לא שלטא ב' עינא בישא גם כשנמשך במקום כזה שמצד עצמו שייך בו עינא בישא, ולכן יכול להיות בו גם ענין המספר, ובאופן שתומשך בו הברכה כמו בבחי' בלי מספר.

ומזה מובן גם בענין בחי' כל (כל שדרכו למנות), בחי' היסוד (מדריגתו של יוסף²⁷), שעם היות שמצד עצמו שייך בו עינא בישא, ולכן אי אפשר להיות בו ענין המספר, מ"מ, כאשר נמשך בו מבחי' יחידו של עולם, שזהו"ע דאחיד בשמיא ובארעא (שנעשה ע"י המשכה ממדריגה נעלית ביותר), אזי לא שייך בו עינא בישא, ולכן יכול להיות בו ענין המספר כמו שהוא בבחי' את (את שדרכו למנות), שהוא מספר בבחי' בלי מספר (כנ"ל).

וזהו גם מש"נ בזרעא דיוסף וידגו לרוב בקרב הארץ, שהם כמו דגים שבים שאין עין הרע שולטת בהם, דהנה, ים הוא בחי' עלמא דאתכסיא, שהנבראים שבו הם בבחי' ביטול במקורם, בחי' את הטפל (יראו את הוי'), והחידוש הוא שגם כאשר נמצאים בקרב הארץ, בחי' עלמא דאתגליא (שמצד עצמו יש שם רק הביטול דיראו מהוי' כל הארץ), יומשך ענין הביטול כמו דגים שבים, שאז גם המספר הוא בבחי' בלי מספר, כחול הים אשר לא יספר.

(ד) **וזהו** כי תשא גו', שיש בזה ב' פירושים, מלשון מנין, ומלשון הרמה, כי, כדי שיוכל להיות המנין באופן הרצוי, כהמשך הכתוב שלא יהי' בהם נגף בפקוד אותם (שהמנין שולט בו עין הרע כו'²⁸), ועד למנין באופן שהמספר הוא בבחי' בלי מספר, הרי זה ע"י ענין ההרמה, ובאופן דתשא את ראש בני ישראל, את דייקא, שיהיו בבחי' את, את הטפל, יראו את הוי'. וזהו גם מ"ש²⁹ כל העובר על הפקודים, כדאיתא בירושלמי³⁰ כל דעבר בימא, שהו"ע קריעת ים סוף, חיבור ים ויבשה³¹,

26) ויצא ל, לו ואילך.

27) עץ חיים שער כו (שער הצלם) פ"ג.

28) פרש"י עה"פ.

29) תשא שם, יג.

30) שקלים פ"א ה"ג.

31) ראה סה"מ תרע"ח ע' רנד ואילך.

ובכ"מ.

שגם בעלמא דאתגליא נמשך הביטול דבחי' את שבעלמא דאתכסיא. וענינו בעבודת כל אחד מישראל הוא שגם בנשמה המלוכשת בגוף (עלמא דאתגליא) נמשך ומתגלה עצם הנשמה (עלמא דאתכסיא), שזהו גם הענין דתשא את ראש, להעלותם למעלה גם מבחי' הראש. והעלאה זו נעשית ע"י ענין הצדקה, כמארז"ל הנ"ל אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע, במה תרום קרן ישראל, אמר לו בכי תשא, את באת לשאת ראשם בהגבהה קח מהם כופר לצדקה³², והיינו, לפי שצדקה תרום גוי³³. וענין זה נעשה גם ע"י צדקה רוחנית, שזהו כללות הענין דהפצת המעיינות חוצה, שעי"ז זוכים לגילוי המשיח³⁴, שאז יקויים היעוד ולא יכנף עוד מוריך³⁵, בגאולה האמיתית והשלימה בביאת משיח צדקנו.

(32) פרש"י שם.

(33) משלי יד, לד (ב"ב שם. תנחומא תשא

(34) ראה אגה"ק דהבעש"ט — נדפסה

בכתר שם טוב בתחילתו. ובכ"מ.

(35) ישעי' ל, כ. תניא פל"ו.

ה). וראה תו"א בראשית א, ב.